

Driemaandelijks tijdschrift, jaargang 6, nr. 25
v.u. Juul Appels, Tulpenlaan 7, 2460 Lichtaart (Kasterlee)

KL*i*T

WINTER 2012

België-Belgique
P.B. - P.P.

2460 Kasterlee
P608700

Scherpenisse

Trektellen

Dekshoevevijver

natuurpunt
Kasterlee

100%
gerecycleerd
zwartopwit.com

HET BESTUUR

Activiteiten Karin De Laet
Beheer Dirk Potters
Layout KliT Guy Peeters
Natuurstudie Frie Stessens
Penningmeester Greet Van Sweevelt
Secretaris Luc Van de Vyver
Voorzitter Juul Appels

COLOFON

Deze KliT is er voor u, maar ook door u. Wij zien uw verslag over een bijzondere waarneming graag toekomen op info@natuurpunt-kasterlee.be zodat iedereen er van kan meegenieten. Graag uw copij binnen voor 15/02/2013.

Redactieadres

Tulpenlaan 7,
2460 Lichtaart
e-mail: info@natuurpunt-kasterlee.be
bankrekening :
IBAN: BE77 9730 4324 3442
BIC: BIC ARSPBE22

Aan deze KliT werkten mee

Juul Appels, Karin De Laet, Mie De Mayer, Cor de Swart, Hilde Devos, Jef Diels, Ludo Lauwen, Dirk Peeters, Guy Peeters, Dirk Potters, Hilde Van De Peer en Jan Thys.

Cover-foto

Boomklever: Diane Appels

NATUURPUNT

Lid worden van Natuurpunt

Dat doe je door 24 euro over te schrijven op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, Mechelen.

IBAN: BE 17 2300 0442 3321,
BIC: GEBABEBB.

Het lidmaatschap is geldig voor het hele gezin. Woon je in Kasterlee, Lichtaart of Trielen, dan word je bij betaling automatisch lid van onze lokale afdeling.

FONDSEN

Giften ten voordele van onze reservatenfondsen kunnen gestort worden op

293-0212075-88.

IBAN: BE56 2930 2120 7588,

BIC: GEBABEBB

t.v.v. Natuurpunt Beheer,

Coxiestraat 11

2800 Mechelen

Je kan zelf kiezen welk project je wil steunen door het overeenkomstige projectnummer bij je overschrijving te vermelden:

7031 Tikkebroeken, Drintjen Queten e.a.

7715 Snekensvijver

7769 Breeven

7788 Reties Heike

Giften vanaf 40 € zijn fiscaal aftrekbaar.

INHOUD

Voorwoord

Vroeger was het anders,

Met gemengde gevoelens

Verslagen

Vogelcursus Zeeland

Werkdagen in de Tikkebroeken

Excursie Trektellen

Watervogels

Agenda

Bijzondere waarnemingen

Boomklever

Katten helpen muizen inventariseren

Oproep 'Bijzonder waarnemingen'

Thema

Jubileum Tikkebroeken Deel 1

Viering

Bizarre bomen

Milieuraad

WEBSITE

www.natuurpunt.be/Kasterlee

natuurpunt
Kasterlee

uw blad in | **WINTER** | 2012

Nu alweer een werkjaar zo goed als voorbij is, mogen we met een gerust gemoed terugblikken op wat we realiseerden. De vogelcursus was ongetwijfeld onze topper. Het vervolg is in de maak, de cursisten zijn hiervan al op de hoogte en bij deze brengen we ook jullie op de hoogte. We houden er aan om jullie, KLIT'lezers, een voorkeursbehandeling te geven bij de inschrijving. Snel reageren is wel de boodschap: de groep geïnteresseerde natuurliefhebbers in onze gemeente groeit, het cursuslokaal helaas niet. We beperken het maximumaantal deelnemers tot 25 personen.

Veel dank gaat uit naar de helpers op onze promotiestanden gedurende het afgelopen jaar. Tezamen met de kalenderverkopers hebben deze mensen weer een aardig centje bijeen geraapt dat we weldra zullen overmaken aan het reservatenfonds.

Natuurpunt Kasterlee zorgt voor versnaperingen op de Leukste en Langste Wandeling van 23/9

En er staat ons iets veel aangenamer te wachten: we kunnen volgend jaar het zestigjarig bestaan vieren van de twee natuurreservaten die onze gemeente rijk is. We willen dit in de kijker stellen door in elk KLITnummer van volgend jaar een artikel te wijden aan de rijke geschiedenis van onze reservaten. Wij nodigen u alvast uit om mee een glaasje te komen drinken op dit jubileum ...
Zie onze kalender.

vogels kijken in de polder van Scherpenisse (Zeeland 15/9)

Met gemengde gevoelens

Met gemengde gevoelens kom ik thuis. Opdracht volbracht. Die opdracht die ik mezelf opleg, bestaat uit winkelen op zondagvoormiddag, kwestie van ander huishoudelijk werk te ontlopen. Bij voorkeur met de fiets rijd ik dan de Kwakkelstraat in langs de kapotgespotten grachtkanten van de gemeente. De vogels waar de straat naar genoemd werd, zitten hier sinds 1970 niet meer, op één uitzondering na. Zo'n twee jaar geleden hoorde ik toch weer enkele keren hun "kwit kwi dit."

Wat verder stop ik bij een 'kennisgeving' op een A4-tje. Het staat verscholen achter netels, bijna onzichtbaar. Iemand vraagt een regularisatie aan voor het omzagen van twee eiken en het afzagen van nog een boom; en wil drie eiken planten. Hoe groot (10 cm?) of waar, is niet duidelijk. Dit laatste is wellicht een compensatie. Ik zie die bomen nog niet tot ontplooiing komen. Wie zal dat controleren?

Wat verder rijd ik langs een houtkant van de gemeente die in erge mate over een boer zijn maïs hangt en langs de andere zijde de weggebruikers fel hindert. Hij werd al minstens 10 jaar niet meer gekapt. Dan gaat de tocht door de Vonderstraat, één van de mooiste straatjes van Tielen. Vonder betekent los bruggetje. Een moerasbos zoals je er nog weinig ziet, vormt hier het landschap, afgewisseld met een wei met nog een echte Kempische roodbonte koe voor eigen gebruik en op de achtergrond de "legumenhof" en de boerderij. Echt schilderachtig.

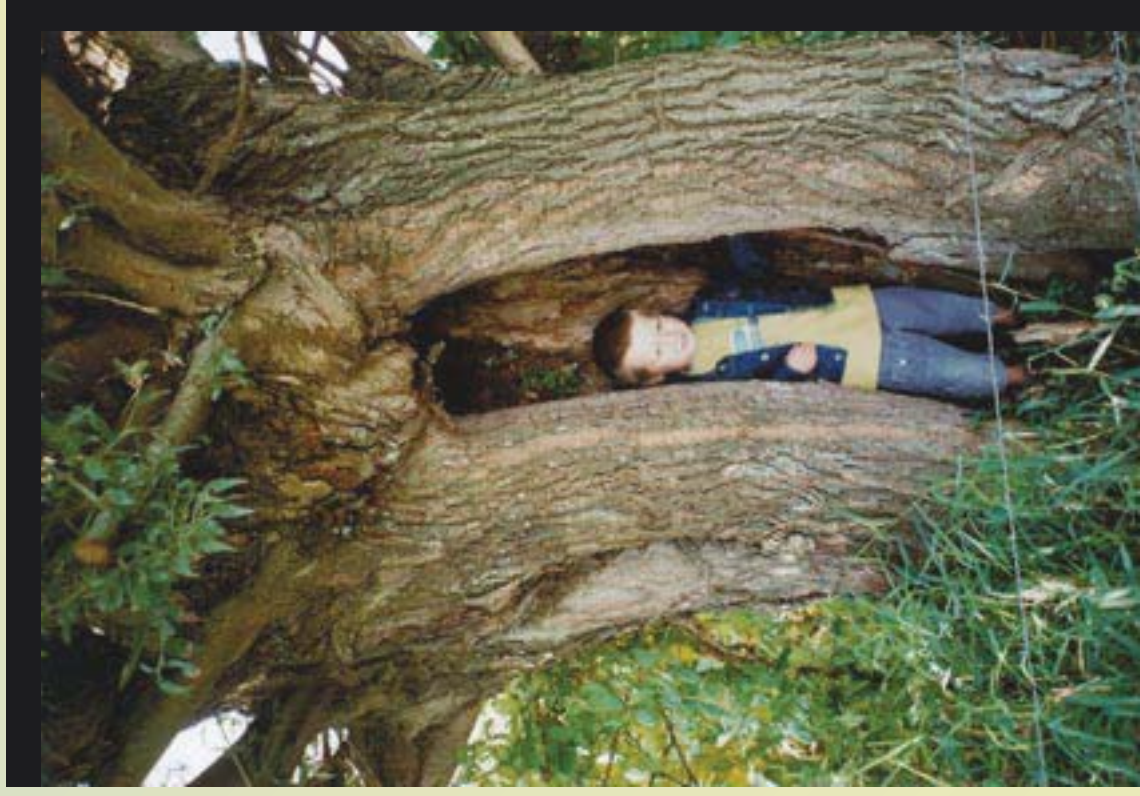
Het nieuwe pompstation aan de Aa-brug is een noodzakelijk kwaad. Tegenover vroeger is er nu kwistig omgesprongen met de grond en weg is de unieke plantengroei. Die werd vervangen door exoten: grauwe els en Gelderse roos. Dit kon beter op deze plaats! Maar dan word ik weer hoopvol wanneer ik via de Tielenbaan Gierle binnenrijd. Een tiental oude knotwilgen vormen hier het decor. Echte monumenten. Als jonge gast wist ik ze al staan. Er hielden altijd vogels in ??? De eigenaar heeft oog voor de natuur en hij gunt zijn koeien beschutting tegen zon en wind. Zulke mensen moest men subsidies geven, zij zorgen voor het landschap. Op vlak van zwerfvuil langs de weg is het minder goed gesteld. Maar één enkele keer wordt hier het stort geruimd. Dat doen die van Kasterlee dan weer beter. Wanneer ik de "dorpskernzone" van Gierle binnenkom, zie ik toch weer een doodgereden eekhoorn zeker! Het was dan ook 'uitgaansnacht'. Arm traag eekhoornkje.

Bij de warme bakker ben ik te laat voor mijn zondagse kriekentegels, maar er is nog genoeg ander luxevoedsel. Bij de ambachtelijke beenhouwer is de soeprol nog niet uitverkocht. Dan is het tijd om mezelf te belonen met een cappuccino in den Elk, een dorpscafé zoals we er in Tielen geen meer hebben. En maar genieten op het terras van de monumenten en de wilde kastanjebomen. De gierzwaluwen (of is het Gierlezwaluwen) rond de kerktoeren hebben het al jaren laten afweten...

Na mijn 'beloning' langs de Landaustraat naar huis. Dit is een echte 'kinderboerderijstraat'. Schapen hier, pony's daar, dan weer damherten en geiten. En

kalkoenen die je door hun geluid te imiteren allemaal aan het kakelen kunt brengen. Maar bij mijn kleinkinderen hebben de twee varkens die nog vrij kunnen rondlopen en wroeten het meeste succes. Eigenaardig genoeg, laten ze de zonnebloemen in hun buitenloop intact. Mooi. Wat verder passeer ik een proper onderhouden bos, toch nog goed voor een ransuil. En dan duik ik terug de Aa-vallei in. Die mensen van de ruilverkaveling hebben vergeleken met vroeger toch veel bijgeleerd. Kijkend naar wat er vliegt, zie ik een torenvalk terug van weggeweest. Ik zie hem bidden en denk "ik ben weer niet naar de mis geweest, bid voor mij maar wat mee, want 't zal nodig zijn." Ooit zag ik hier een visarend laag over de Aa vliegen, je weet wel, die met zijn grasgroene poten. Op de wegberm krioelt het van de originele wilde beemdplanten. Vooral de kattenstaart zorgt voor een kleurrijke toets. En er overleven hier zelfs nog een aantal zeggesoorten. Ge zoudt zeggen. Waar beemdplanten groeien, is het riskant om maïs te zetten. Dat

ervaart een boer. Zijn gewas komt amper een knie hoog. Geen nood, met wat klagen legt de overheid wel bij, soms meer dan een gelukke teelt kan opbrengen, bewerken kwatongen. Wat verder staan de grachten vol eentonig riet. En toch, zo staat 'erietin'. Via het houten fietserbruggetje steek ik de grensrivier over. Twee jaar geleden nog stroomde de rivier hier over, 300 meter breed. De oevers langs onze kant werden op vraag van de gemeente vakkundig gerepareerd. Maar de eigenaars van Gierle spotten het riet op hun oevers kapot. Lomperiken.

Gevolg: inkalving en erosie van de rivierboord. En zo krijgen wij gebiedsuitbreiding. Die ambetanten met hun quads zijn nog niet geweest, want je kan de eenden en waterhoentjes tot op enkele meters voorbijrijden. Deze kans tot natuurbeleving wordt erg gewaardeerd door de vele fietsrecreanten. Iemand heeft op de oever tuinbloemen geplant, 'om goed te doen'. Ik kom op de plaats die men 'het gewad' noemt. De nonkel van mijn moeder was de laatste die op deze toen ondiepe 'waadplaats' regelmatig met paard en kar de rivier overstak. Tegen de grachtkant naast het nu goed onderhouden fietspad, houdt bijna ieder jaar een roodborsttapuit.

De weg die het meest gericht is, laat ik letterlijk links liggen. Zo moet ik die gemolesteerde houtkant van ons openbaar domein niet zien. Ik rij liever rechts, om nog eens na te kijken wat het zaaien van wilde bloemen op de wegbermen, een initiatief van de gemeente, heeft opgeleverd. Het resultaat valt mee. Op de schrale berm staat nu nogal wat hazenpootje, zandblauwtje, rolklaver en vlasleeuwenbek. Maar wat verder word ik weer met de neus op mindere feiten gedrukt. Een affichering van openbaar onderzoek steekt fel af tegen het groen. Hier vraagt men om twaalf bomen te kappen en een regularisering van ophoging in vallei gebied. Dit is in feite een bestemmingswijziging en zo omzeilt men boscompensatie. Slim bekeken. En wat verder valt dat voortdurend gepruts op met *Roundup* aan de gemeentelijke houtkanten of zelfs het rooien ervan met de kraan. Het blijft steeds zonder gevolg. En dichterbij ons gehucht: één rookpluim, van de gazonstoker. Soms dagen lang, doordringend, tot op de slaapkamer. Maar ja, de man is al in de tachtig en twee hardnekkige plasticstokers zijn intussen gestorven. Het probleem is dus uitdovend.

Ik rijd vlug naar huis om mijn pistolekes op te eten zodat ik het geschrok en de arrogantie van die enkelingen die het voor de gemeenschap verknaallen uit mijn hoofd kan zetten.

En toch wonen we waarschijnlijk op de beste plaats van heel de wereld. En de gedachte om naar de andere kant van de grensrivier te verhuizen omdat de natuur daar meer gerespecteerd wordt, zal ik maar laten varen. Mijn voorouders hebben tot voor meer dan 500 jaar in Mazel gewoond omdat het er goed wonen was. Laat ons hopen dat de voornoemde negatieve ontwikkelingen ooit keren.

Jef Diels

VERSLAGEN

Vogelexcursie Zeeland

Beste medevogelaars,

Als onderdeel van de vogelcursus was onze tocht naar de trekvogels in Zeeland een leerzame dag om jezelf te testen in het determineren van vogels, planten en vlinders. Zaterdag 15 september was het zover, het vertrek was gepland om 8 uur en 44 personen stonden klaar én het weer zag er veelbelovend uit.

De chauffeur van Marceltours leidde ons langs Antwerpen en Bergen-op-Zoom naar onze eerste halte, de Schakerloopolder op Tholen aan de Oosterschelde.

Hier konden we toch al enkele vogels waarnemen die je in onze regio zelden kunt zien o.a. goudplevier, lepelaar, oeverloper en kluut. Ik ga niet alle vogels opsommen want voor diegene die voor zichzelf nauwkeurig een streeplijst bijhoudt, hoef ik ze niet te vermelden.

Nadat we hier waren "uitgevogeld", zijn we vertrokken naar de Scherpenissepolder, even verder. Daar is een halfronde informatiewand met een mooi uitzicht op als natuur ingerichte polder. Hier hebben we langs de polder een vogelaarswandeling gemaakt, wat inhoudt elke 5 minuten 2 stappen, tot aan de kijkwand aan de andere kant van het gebied.

Wie herkent de dolfin in deze vlucht rosse grutto's.

foto Gerd Wellens

In de polder met flink wat waterpartijen hebben we veel verschillende vogels kunnen spotten, weer vermeld ik alleen de bijzondere zoals: zwarte ruiters, wulp en regenwulp, lepelaar, zwarte mees, bruine kiekendief en kluut. Nadat hier alle vliegende schepsels waren bekeken en gefotografeerd, liep het al aardig tegen de middag en zijn we met de bus vertrokken naar een grote parkeerplaats op de Grevelingendam met een prachtig uitzicht over het water, om de inwendige mens te versterken. Tijdens ons verblijf werd er een Eén ding heb ik wel ervaren: als je de vogels goed wil zien, heb je echt een telescoop nodig!

Cor de Swart

Excursie naar Zeeland, het voelt als een schoolreis, met de bus op pad voor een volle dag, in 'goe gezelschap' met knapzak en verrekijker of telescoop gewapend. In de voormiddag bezoeken we de Schakelloopolder en de Scherpenissepolder om dan 's middags perfect volgens tijdschema aan te komen bij de slikken van Bruinisse op Schouwen-Duiveland, na een rit over de Grevelingendam. We krijgen uitleg van Juul, over hoe de sluizen het zoet en zout water beheren in dit waterrijk gebied bij de Oosterschelde. Het is een systeem dat bepaalde gebieden ook nog onderhevig maakt aan de getijden, wat interessant is voor vele vogelsoorten, die we dan ook gretig zoeken en 'vastzetten' in de diverse telescopen. We bestuderen en determineren ze en zoeken ze in onze boekjes op - met de nodige commentaren - om dan met zekerheid te weten welk exemplaar we zien. Zoveel enthousiasme en plezier om bij te leren doet gewoon deugd.

Prachtig weer, zonovergoten en heerlijk om te genieten van dit vogelgebied, wat wij dan ook doen. Tijdens onze picknick krijgen we een prachtig zicht op de voorbijdobberende futen en zelfs de geoorde futen (dit is voor de specialisten onder ons). Er is ook een dapper steenloperke dat zich ijerig in de kijker werkt, goed gecamoufleerd maar toch heel dichtbij en, eens gezien, goed zichtbaar.

Nadat onze magen gevuld zijn, de dorst geleest is en de beentjes gerust hebben, kunnen we verder naar de Prunijepolder waar we vele lepelaars te zien krijgen.

Een klad rosse Grutto's gemengd met een groep scholeksters laat zich beloeven. Aan de overkant loopt een Groenpootruiter op zoek naar eten, ondertussen dobbert er ook een slobbeend. Het landschap is precies een rood tapijt met tekeningen van wit en roze

ertussen, een mooi contrast met het groene gras en de blauwe plassen in de verte. Het rood is afkomstig van de zeekraal.

Nadat we de koeien gepasseerd zijn, kunnen we vanop de brug goed naar de kleine plevier, de bontbekplevier en de zilverplevier kijken. We zien er ook nog wulpen en een kluut. Daar waar uitgebloede distels zijn, vinden we ook een groepje Putters.

Even rusten bij de poëtische taal: "tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren."

We zijn flink opgeschoten en krijgen nog een toemaatje: we stoppen even bij de Plompe toren. Daar zien we de zwarte ruiters, een tureluur, een buizerd en een fotogenieke torenvalk. Er waren waarschijnlijk nog veel meer gevleugelde schoonheden maar die zijn aan mijn aandacht ontsnapt ...

Dank aan de organisatoren voor deze keigoede georganiseerde, prachtige excursiedag!

Mie De Mayer

Onze drie werkdagen in de Tikkebroeken.

Zaterdag 8 september. Het is je wat met een weersvoorspelling van 25 °C. Poelen ruimen, daar was het weer voor. Denken we maar aan de poel van het speenkruidweike. Maar voorgaande weken was er hard gewerkt om het gagelstruweel en rietmoeras van overtollig houtgewas te ontdoen. Het hierbij vrijgekomen takhout wegwerken, stond op het programma, want eenmaal de regen komt, staat het er vlug onder water. Desalniettemin werd het vergassen van het takhout afgeblazen vanwege te groot gevaar voor uitslaande brand. In de plaats werd er in de voormiddag nog wilg en berk gekapt waardoor beide biotopen nog wat extra leefruimte krijgen. 's Middags was er weer de overvloedige soep van ons Frieke. In de namiddag werden er nog wat boompjes getrokken op de mooi geplagde heide waarna, wat vroeger dan gewoonlijk, besloten werd om ook nog wat van het zonneke te gaan genieten.

Zaterdag 13 oktober. Het contrast met de vorige werkdag kon niet groter zijn.

Weersvoorspelling: veel regen. Ook nu lagen een pak takken te wachten om aan de lucht toe te vertrouwen. Door de regen van de voorafgaande week echter, stond het rietmoeras grotendeels onder water. Met veel goede moed werd een droog plekje gezocht en knetterde het vuur al gauw. Even daarna begon het te druppelen, te regenen en met momenten te pijpenstelen. Jawadde. Het vuur kon echter niet meer gedooft en door de noeste arbeid van de zeven vrijwilligers was er tegen de middag

heel wat werk verricht. Heavy work! Het stopte ook met regenen. Ondertussen had Karin gezorgd voor de soep van Fieke en zagen we Dirk terug. Hij had tijdens de voormiddag met de tractor maaiwerk verricht. Een tractor zonder cabine resulteerde in een didderende Dirk. Hij kon zijn soeplepel niet stil houden. We meenden dat hij aan jichtaanvallen leed, doch de koude had hem zodanig overmand dat zelfs Fiekies soep daar niks aan kon veranderen. Dirk kreeg de instructie om na de middag de tractor terug te brengen, thuis een lekker warm badje te nemen en af te sluiten met een zalmmakende massage met warme zalf! Zo gebeurde ook (?).

De doorzetters vatten na de middag hun vergassingsactiviteiten weer aan en om 16.00 uur waren alle takken opgeruimd. Het rietmoeras lag er wat kaal bij, doch we zijn ervan overtuigd dat zich hier de komende jaren iets moois zal ontwikkelen. Wat een doorzetters onder de vrijwilligers! Deze twee werkdagen gaven het rietmoeras en het gagestruweel terug kansen om zich opnieuw te vestigen in twee regionaal belangrijke biotopen. Deze biotopen zijn op Vlaams niveau zeer belangrijk, daarom ook vormt hun herstel een belangrijk aandachtspunt in de Tikkebroeken.

Op zaterdag 17 november was het *Dag van de Natuur*. Daarop stemden we in de Tikkebroeken onze maandelijkse werkdag af. Hans had een aantal JNM'ers bijeengetroemd wat voor ons een zeer aangename ervaring werd. Ook de terreinploeg had een afgevaardigde gestuurd: Sam met tractor en kipkar. Er werd maaisel afgevoerd terwijl een andere groep nog wat takhout wegwerkte. Met een tiental mensen werd er mooi werk verzet. Ook nu in functie van herstel, een dottergrasland deze keer, ook zo'n regionaal belangrijke biotoop. Na de middag werd er nog een massa takhout vergast waarbij de tractor met grieper goede diensten bewees. Inmiddels hadden ook twee piepers de werkploeg versterkt, de groep was al uitgegroeid tot 19 vrijwilligers. Hierbij trok Toshi meteen de aandacht door zijn uitbundige inzet, ondersteund door de nodige kreten. Kwijtspelen deed je hem niet! Rond vier uur in de

Het bewijs dat beheerwerken geen exclusief mannenwerk is.

namiddag konden we de laatste takken wegwerken en gingen we met een goed gevoel een rust brengende avond tegemoet. Het verwijderen van de houtopslag stond volledig in functie van het heideherstel. Heide is niet enkel op Vlaams niveau een belangrijke biotoop, ook op Europees vlak is er veel aandacht voor. In de Tikkebroeken werd heide aangeduid als een 'Europese habitat' die in de mate van het mogelijke moet hersteld worden. Zo gebeurde.

Bij deze willen we iedereen bedanken die zich ingezet heeft op één van deze werkdagen. We waren zeer verheugd met uw aanwezigheid en hopen u nog een keer te mogen verwelkomen. Dank u!

De conservators

Excursie Trek tellen

Zaterdag 6 oktober: 7.20u, het is nog maar net licht en ze voorspellen regen, veel regen. Met niet al te veel goesting vertrek ik naar de Groesaard om te gaan trek tellen. Het is gelukkig vlakbij zodat ik niet veel later dan de afgesproken 7.30u arriveer. De vroegste vogels zijn al begonnen en telden al wat vinken, houtduiven en enkele boerenwaluwen. Het is droog, de temperatuur is aangenaam en we staan op een mooie plek midden in de natuur, eigenlijk zijn er slechtere manieren om je weekend te beginnen en ik ben weer blij dat ik toch uit dat warme bed gekomen ben.

We speuren de hemel noord- en noord-oostwaarts af op zoek naar vogels die onze kant uitkomen en zuid- en zuidwestwaarts verder vliegen, dat zijn de trekkers. Alle andere tellen vandaag niet mee. Een groep houtduiven komt onze kant op, verrekijker omhoog en ik begin te tellen 2, 4, 6, ... Tel kwijt. Ze vliegen niet bepaald in formatie. 2, 4, 6, 7, 8, 9, 11, 14, ... net voor de hoogspanningsdraden boven ons draait de hele groep om en vliegt de verkeerde kant uit. Voor niks geteld, zij doen vandaag nog niet mee.

Voortdurend komen er groepjes vinken over en om Greet, die de aantallen noteert, wat te ontlasten, krijg ik een handteller om de overvliegende vinken bij te houden. 23 Vinken. Klik, klik, klik, ... 5 Vinken. Klik, klik, klik, ... Voortdurend hoor ik links en rechts aantallen vinken en ik klik ze allemaal in mijn teller. Op de duur begin ik ze te herkennen die groepjes vinken maar dat er af en toe een sijsje of een witte kwik tussen zit, zie ik

niet. Juul herkent ze aan hun geluid, Rudi aan hun vorm en manier van vliegen. Ik zie voorlopig alleen het verschil tussen grote vogels (aalscholvers), tussenin-vogels (houtduiven) en kleine (al de rest). En ik ben al blij dat ik het zwaluwsilhouet in de boerenzwaluwen herken! Dat het boerenzwaluwen zijn, zie ik nog niet. En die vinken vliegen inderdaad anders. Maar sijsjes vliegen toch ook zo ... of niet?

Tussen twee kladden vinken in sta ik wat rond te kijken en zie in het zuiden een vrij groot silhouet, ik zie er niets bekends in. "Wat vliegt daar?", vraag ik Juul. Hij kijkt ... Een roofvogel, is zijn oordeel. Andere verrekijkers vangen de onbekende. Een uil, denkt iemand hardop en dat zorgt voor opwindning. Telescopen gaan op zoek naar de vogel die ondertussen pal boven ons hoofd hangt. Juul en Tom maken foto's, Rudi krijgt hem in het vizier: een velduil!!!! Dit alleen al is de moeite om tot hier te komen, onze dag kan niet meer stuk. We zien hem nog even vliegen en dan duikt hij het veld in. We draaien ons om en gaan weer trekten. Het is nog steeds droog.

Rond 9u is het zover, de voorspelde regen heeft ons bereikt. Even naar de auto's voor paraplu's en regenjassen en we gaan door met ... babbelen vooral. Veel vogels krijgen we niet meer te zien. Drie kwartier later houden we het voor bekeken. Voor vandaag zit het er op. Maar morgen is er weer een dag. En voor morgen is er mooi weer voorspeld. En morgen staat Rudi hier weer. Dus morgen komen we gewoon terug.

Karin De Laat

Trekkers op zaterdag:

1 kokmeeuw
2 zanglijsters
4 groenlingen
812 vinken
16 witte kwik
8 graspieper
39 boerenzwaluw

18 spreeuw
146 houtduiven
11 aalscholver
3 rietgors
1 sijsje
7 kneu

De kers op de taart: 1 VELDUIL

Watervogels

Op 24 november verzamelen we voor de laatste excursie van onze jaarcourse rond vogels. Het is een kille, mistige herfstochtend. Onderweg naar de Dekshoevevijver begin ik me zorgen te maken: 'Zullen we iets kunnen zien met die mist?' Gelukkig zijn de plassen maar klein zodat de vogels nooit ver weg kunnen zitten, het zal dus wel meevallen. "En tegen de tijd dat we naar de Grote vijver in het Prinsenspark gaan, schijnt de zon" denkt mijn optimistisch stukje.

Bij de eerste plas wacht ons al een koude douche. Aan de overkant, ondanks de mist goed zichtbaar, ligt een grote vogel in een onnatuurlijke houding: een dode blauwe reiger. Zonde. Gelukkig wordt onze aandacht getrokken door twee rondzwemmende futen, vogels waar ik om een onverklaarbare reden altijd blij van wordt. Is het hun sierlijkheid? Dankzij de diverse telescopen krijgt iedereen ruim de tijd om ze van dichtbij te bewonderen. De meerkoet die voorbij zweemt, krijgt een pak minder aandacht.

Op een zeer rustig tempo wandelen we rond de vijver: pratend en kijkend. Watervogels vragen veel minder alertheid dan zangvogels, ze bewegen langzaam of liggen stil, je krijgt alle tijd om ze te bekijken en ze zijn ook niet klein, je ziet ze dus makkelijk zeker hier op die kleine plassen. Dat die nonchalance zo zijn nadelen heeft, blijkt wanneer er bij de kraakendenvijver een ijsvogel wordt opgemerkt ... door de meer opmerksame cursisten. Ik heb hem niet gezien.

Op het laatste stukje naar de parking ligt een dode pimpelmee, de tweede dode vogel vandaag! Achter ons horen we *Oh* en *Ocharme*, maar pas bij de parking merken we dat we enkele mensen missen en horen we dat het beestje geringd was. Daar hadden we niet naar gekeken, foei. Willy en Wim haalden het ringetje eraf en Willy zal zorgen dat de gegevens doorgestuurd worden. Hij houdt ons op de hoogte.

Rond 10.30u vertrekken we naar de Kattensteertvijver in het Prinsenspark. Een aalscholver, twee knobbelzwanen, een blauwe reiger, wat wilde eenden. Het wordt al laat, de rondwandeling die we hier in gedachten hadden, kunnen we niet meer doen. Maar we gaan nog naar de Grote vijver. Rijden we met de auto's naar de parking en van daar te voet of gaan we van hier te voet ernaartoe? Als we doorstappen, lukt dat wel. We laten de auto's staan en maken er toch nog een wandeling van. Voor sommigen een eerste kennismaking met het Prinsenspark.

De grote vijver biedt ons nog enkele nieuwe soorten: grauwe ganzen, slobeenden, een grote zilverreiger, ... en nog een ijsvogel en deze heb ik wel gezien!

Om 12.15u staan we terug bij de auto's en nemen we afscheid van elkaar. We zijn een jaar samen op weg geweest, hebben elkaar leren kennen en samen vogels leren kennen. Tot volgende jaar misschien, op de cursus *Vogelzang*!

Karin De Laat

Agenda

Beheerwerkdagen

Wij, een groepje moedigen, hebben al een hele natte gehad. We hebben de hele dag in de gietende regen gewerkt en zijn kletsnat en onder de modder thuisgekomen. We hadden een beetje met onverwacht zomers weer waarbij we 's middags lekker in het zonnetje genoten van onze kom soep (een ijsje was misschien toepasselijker geweest). Maar één ding blijft altijd hetzelfde: die bijzondere sfeer.

Samen aan iets werken, maakt je blij. En als je nadien tijdens een wandeling de resultaten van jouw werk ziet en dat kan delen met je familie en vrienden, ben je stiekem een beetje trots.

Kom een keertje meedoen en ervaar het zelf.

Afspraak elke tweede zaterdag van de maand (opgelet: in februari is het de derde zaterdag!) om 9u aan de ingang langs De Kluis in Kasterlee. We werken tot ongeveer 16u.

Kom je wat later, verwittigt dan Dirk zodat die je kan vertellen waar we aan het werk zijn.

Tijdens de middagpauze is er voor de werkers gratis soep, brood en een drankje.

Info: dirk.potters@telenet.be

Cursus: Vogelgeluiden van eigen streek

In 2012 maakten we uitgebreid kennis met heel wat vogelsoorten en bestudeerden we hun uiterlijke kenmerken. In 2013 gaan we wat dieper in op de zang van vogels zodat we ze ook kunnen herkennen als ze verborgen zitten in de begroeiing. In deze lessen zal hoofdzakelijk aandacht besteed worden aan de soorten die we in onze streek kunnen tegenkomen.

Programma:

- ⊙ woensdag 27 februari: theorie – Koen Leysen, Natuurpunt educatie
- ⊙ zondag 3 maart: excursie Balderij
- ⊙ woensdag 13 maart: theorie – Koen Leysen, Natuurpunt educatie
- ⊙ zondag 24 maart: excursie Netevallei Reties Heike
- ⊙ zondag 21 april: excursie Tikkebroeken
- ⊙ woensdag 24 april: theorie – Koen Leysen, Natuurpunt educatie
- ⊙ zondag 5 mei: excursie Mosselgoren
- ⊙ zondag 19 mei: excursie Beverdonk

De theoretische lessen op

woensdagavond gaan door in het OC, Kasteeldreef 34 in Tielen van 19.30u tot 22.30u.

Excursies:

3 en 24 maart en 21 april: 8u tot 11u
5 en 19 mei: 7u tot 10u

Prijs: €25 voor leden van Natuurpunt, €32 voor niet-leden. Prijzen exclusief syllabus

Info en/of inschrijvingen bij

voorkeur via mail: karin@oac.be of telefonisch: 0475/79 01 55

Datum	Uur	Activiteit	Afspraak
Za 12 januari	9u-16u	Beheerwerkdag	Tikkebroeken
Zo 20 januari	Vanaf 15u	Nieuwjaarsreceptie en –wandeling	Tikkebroeken
Do 24 januari	20u-22u	Bestuursvergadering	De Pastorij, Kasterlee
Za 9 februari	19.30u-20u	Algemene vergadering	OC Tielen
Za 9 februari	20u-22.30u	DIA-AVOND van Arctica naar Antarctica	OC Tielen
Za 16 februari	9u-16u	Beheerwerkdag	Tikkebroeken
Wo 27 februari	19.30u-22.30u	Cursus: Vogelgeluiden van eigen streek	OC Tielen
Do 28 februari	20u-22u	Bestuursvergadering	De Pastorij, Kasterlee
Zo 3 maart	8u-11u	Excursie vogelcursus	
Za 9 maart	9u-16u	Beheerwerkdag	Tikkebroeken
Wo 13 maart	19.30u-22.30u	Cursus: Vogelgeluiden van eigen streek	OC Tielen
Zo 17 maart	9u-12u	Amfibieën- en reptielenwandeling	Tikkebroeken
Zo 24 maart	8u-11u	Excursie vogelcursus	
Do 28 maart	20u-22u	Bestuursvergadering	De Pastorij, Kasterlee

Wandelingen

© We starten het jaar feestelijk met een **receptie en wandeling** ter ere van het **60-jarig** bestaan van de Tikkebroeken. Je bent welkom vanaf 15u voor de receptie. Rond 15u30 vertrekt een begeleide wandeling en nadien kun je met een drankje nog gezellig napraten bij onze vuurkorven. Op zondag 20 januari vanaf 15u in de Tikkebroeken.

© Op het einde van de winter ontwaken de padden en kikkers uit hun winterslaap en vertrekken ze naar hun voortplantingsplassen. Daar gaan wij op zoek naar paddensnoeren en kikkerdrii, padden, kikkers en salamanders. We vertrekken op zaterdag 17 maart om 9u aan de ingang van de Tikkebroeken, Kluis in Kasterlee.

Algemene vergadering

Al onze leden zijn van harte welkom op onze algemene vergadering op zaterdag 9 februari 2013 om 19u30 in het OC in Tielen. We geven een overzicht van onze financiële situatie en een toelichting over het afgelopen werkjaar. Er worden ook nieuwe bestuursleden gekozen. Kandidaturen kan je doorgeven aan Juul Appels via info@natuurpuntkasterlee.be

Dia-avond:

Van Arctica naar Antarctica

De aarde warmt op! De polen smelten af! Steeds vaker komen de Noord- en Zuidpool in het nieuws. Maar hoe zien die er eigenlijk uit? En is het aan beide zijden hetzelfde: alleen maar ijs, ijs en nog eens ijs, of zijn ze verschillend? Vragen die Cor de Swart zich stelde en waarop hij tijdens zijn reizen naar de twee polen een antwoord zocht.

Deze reportage geeft je een beeld van het landschap en het dierenrijk in het noorden, Arctica, en het zuiden, Antarctica.

Op zaterdag 9 februari in het OC, Kasteeldreef 34 in Tielen van 20u tot 22u30

Diversen

- Iedere eerste zondag van de maand stelt Guy van 9u tot 11u zijn telescoop op in de kijkhut bij Snekensvijver.
- Alle leden zijn steeds welkom op onze maandelijke bestuursvergaderingen op de 4^e donderdag van de maand.

Bijzondere waarnemingen

Boomklever

Bij de bijzondere waarnemingen willen we deze keer een hoogst merkwuurde vogel, de boomklever, in de kijker plaatsen. Deze vogel houdt zowat het midden tussen een zangvogel en een specht. Hij speurt naar larven en insecten tussen de boomschors en kan daarbij zowel naar boven, als ondersteboven naar beneden kruipen. Ook qua vederkleed is hij een opvallende verschijning: zijn blauwgrijze bovenkant en isabelkleurige onderkant geven hem wat exotische trekken. De boomklever is bij mijn weten de vogel die je het makkelijkst kan waarnemen als je weet waar hij zich frequent bevindt. Hij laat zich tijdens het foerageren welwillend bewonderen en zal er steeds voor zorgen dat je weet dat hij in de buurt is. Zijn luide typische roep (te omschrijven als twiet-twiet-twiet) is dan ook constant te horen.

Wat hierbij opvalt, is dat we de vogel te zien krijgen op plaatsen waar hij vroeger niet bleek voor te komen. Ik herinner me dat er 20-30 jaar geleden in de regio slechts 2 plaatsen waren waar je hem regelmatig kon waarnemen. Hij is een uitgesproken bewoner van oude loofbossen en is al lang een trouwe gast aan de zuidelijke rand van de Kempische Heuvelrug, waar wat meer loofbossen te vinden zijn. Tijdens onze uitstap op de Kempische Heuvelrug konden we hem deze zomer ook waarnemen aan de noordelijke kant van de bossen. Ook dit is een indicatie dat de diversiteit er toeneemt door het hedendaagse bosbeheer.

Meerdere personen melden ons dat ze regelmatig een of meerdere boomklevers waarnemen in hun tuin. Sinds dit najaar zit er zelfs permanent een koppel in onze tuin, ook elders in de wijk kan je ze horen roepen in achtertuintjes. Als je weet dat onze tuin in het centrum van Lichtaart ligt, dan weet je alvast dat de vogel niet mensenschuw is. Je kan zelfs zeggen dat het een echte cultuurvolger is die gretig gebruik maakt van voederplaatsen in de tuin. Ik moet maar even rustig buiten gaan zitten of hij komt tot op enkele meters afstand zijn portie pinda's en zonnebloempitten oppikken van de voeder tafel.

Als er ook bij jou een boomklever vertoeft, mag je dit steeds melden. Zeker als je hem in het broedseizoen kan waarnemen, is dit de moeite waard.

Juul

Katten helpen muizen inventariseren

Muizen zijn voor heel wat dieren een erg belangrijke voedselbron, denken we maar aan Kerkuilen, dagroofvogels, Vossen, marterachtigen, ... Bovendien kunnen sommige soorten aanzienlijke economische schade veroorzaken. Verder hebben we het vermoeden dat het met sommige soorten echt niet goed gaat, ook met de 'algemene' soorten niet. Toch wordt in Vlaanderen erg weinig onderzoek gedaan naar muizen. En daar wil de Zoogdierenwerkgroep verandering in brengen...

De enige gegevens die momenteel beschikbaar zijn, worden verkregen door braakballen van Kerkuilen te pluizen en door het levend vangen van muizen met live-traps. Dit levert echter onvoldoende gegevens op om een goed zicht te krijgen op het voorkomen van de verschillende muizensoorten en hun trends. Wel lijkt het er op dat bepaalde soorten, zoals de Veldmuis, het heel erg slecht doen.

In West-Europa wordt deze Veldmuis gezien als dé belangrijkste voedselbron voor de Kerkuil. Dus als de Veldmuis het slecht doet, staat ook de Kerkuil er waarschijnlijk niet goed op... Maar of de gegevens uit braakballen een realistisch beeld geven, weten we niet zeker. Mogelijk doen de andere soorten het gewoon beter, waardoor de Kerkuil minder afhankelijk wordt van Veldmuizen.

Om op die vragen een antwoord te kunnen bieden, roept de Zoogdierenwerkgroep van Natuurpunt 2013 uit tot 'Jaar van de Muis', en roepen ze o.a. de hulp in van alle katten en hun eigenaars om een beter zicht te krijgen op het voorkomen van muizen in Vlaanderen. Jaarlijks vallen naar schatting 10 miljoen muizen ten prooi aan de Vlaamse huiskatten.

10 miljoen dieren die ons meer kunnen leren over het voorkomen van de verschillende muizensoorten in Vlaanderen. Bovendien kost het niet veel moeite om ze te zien: uw kat brengt ze met plezier tot bij de achterdeur... Het enige wat u als katteneigenaar moet doen, is een foto'tje (of meerdere) nemen van deze slachtoffers (dood of levend) en de waarnemingen ingeven op de website www.waarnemingen.be. Aan de hand van de foto's kunnen experts deze muizen op naam brengen en zo een beter beeld krijgen van de verspreiding van de verschillende muizensoorten in Vlaanderen.

Wie wil, kan natuurlijk zelf ook een poging doen om de verschillende soorten te leren herkennen. Hieronder geven alvast we een overzicht van de soortgroepen. Een volledig overzicht van de soorten staat op de website van de Zoogdierenwerkgroep (www.zoogdierenwerkgroep.be/studie/soorten).

Spitsmuizen: (foto huisspitsmuis of bosspitsmuis) Spitsmuizen zijn kleine, muisachtige dieren met een spitse snuit en korte poten. De ogen zijn klein, maar het gehoor en reukvermogen zijn echter goed ontwikkeld. Spitsmuizen hebben korte haartjes, meestal bruinachtig of grijs van

kleur. Het grootste deel van de soorten leeft alleen en is zowel 's nachts als overdag actief. De meeste soorten eten hoofdzakelijk insecten. Sommige soorten, zoals de bosspitsmuis, hebben rode tandpunten.

Ware muizen: (foto huismuis/bosmuis) De ware muizen zijn de best gekende soorten. De Huismuis, die je wel eens in huis kan tegenkomen, maar ook de Bruine rat, zijn enkele voorbeelden. Ze hebben grote oren en ogen en een lange staart (ongeveer zo lang als het lichaam zelf). De kleur van de vacht is bruin of grijs, de buik is meestal witachtig.

Woelmuizen: (foto) Woelmuizen hebben een korte staart en korte poten. De snuit is stomp. De oorschelpen en ogen zijn eerder klein. Alle soorten lijken relatief sterk op mekaar.

De rugzijde van de Rosse woelmuis (lichaam: 8,5-11 cm, staart 3,5-7 cm) is kastanje- of roodachtig bruin, de flanken zijn grijsig met een rode glans en de buikzijde is geel of gebroken wit. De kop is kort en stomp met zeer duidelijk zichtbare oorschelpen (bij andere soorten minder zichtbaar).

Slaapmuizen: De slaapmuizen zijn een kleine familie knaagdieren met vijf soorten die in Europa leven. De meeste slaapmuizen hebben een pluimachtige staart en lijken daarom een beetje op eekhoorns. Ze zijn echter een stuk kleiner. Ze hebben grote ogen, ronde oorschelpen en korte pootjes. Slaapmuizen leven vooral in bomen en struiken. De dieren voeden zich met knoppen en vruchten (bijvoorbeeld noten). Ze slapen overdag en zijn 's nachts actief. Ze houden een winterslaap in een nest, onder de grond, in holle bomen, in holten of in nestkasten.

Wie nog meer wil doen, kan meehelpen met het pluizen van braakballen (van Kerkuilen) of het (levend) vangen van muizen met live-traps. Je kan je hiervoor opgeven via info@zoogdierenwerkgroep.be.

Foto-tips

- Foto's in zij-aanzicht geven over het algemeen de grootste kans op een juiste determinatie.
- Zorg dat de staart zichtbaar is en de verhouding van de lengte ervan tot die van het lichaam.
- Foto's neem je liever overdag zodat je geen flits hoeft te gebruiken. Zo zijn de kleuren 'echter'.
- Neem bij woelmuizen ook een foto van de onderkant van de achterpoot en een detail van het oor.
- Een scherpe foto is wel erg handig ☺.

Huismuis

Rosse woelmuis

Tekst:
Kris Boers,
zoogdierenwerkgroep Vlaanderen

Foto's:
Hugo Willock

Oproep 'Bijzondere waarnemingen'

Langs deze weg wil ik een oproep doen om gegevens te verzamelen voor Kees van der Wal. Kees woont op Schiermonnikoog en loopt al jaren rond in het veld. Hij gidst natuurliefhebbers op het eiland en schrijft ook regelmatig artikels voor *Natuurmonumenten* over alle mogelijk onderwerpen met betrekking tot de natuur op Schier.

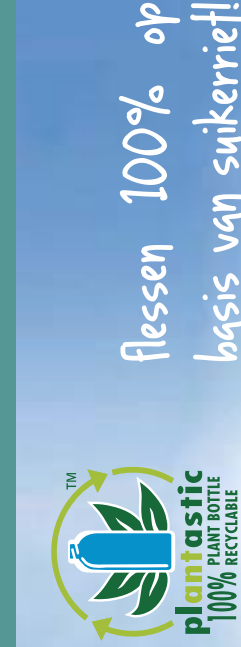
Nu zoekt hij informatie en ervaringen over een speciaal fenomeen. Iets waar slechts weinig over geweten is of meer nog: iets dat erg zelden voorkomt. Volwassen (prooi)dieren die elkaar onderling verdedigen tegen predatoren.

Zelf heeft Kees slechts twee dergelijke verschijnselen kunnen waarnemen in zijn erg rijke "loopbaan" als natuurliefhebber. Ik laat hem aan het woord:

Ik kan mij nog een voorval herinneren uit het jaar 1963. Het was in de Amsterdamse Waterleidingduinen (in het infiltratiegebied). Tussen de middag zat ik mijn broodje te eten bovenop een duintop en het volgende schouwspel voltrok zich voor mijn ogen.

Uit de duindoorns kwam een konijn aangerend, vloog met een rotvaart het vlakke terrein op, met in zijn kielzog een hermelijn (het is een bekend gegeven dat als een konijn geruime tijd wordt achtervolgd hij, of zij zich met angstkreten neerdrukt, waardoor de predator de kans krijgt om op haar rug te springen, het konijn in de nek bijt en niet meer loslaat.)

Tot mijn verbazing kwam er nog een konijn uit de dorens te voorschijn, dat vervolgens de hermelijn van het konijn afjoeg en niet alleen dat, maar ook nog eens de hermelijn achtervolgde, waarbij de hermelijn (korte hoge geluiden, gekkek, liet horen). In deze periode (1963) was de hermelijn nog algemeen voorkomend in dit duingebied en vrijwel dagelijks werden konijnen gepredeerd door deze marterachtigen.

flessen 100% op
basis van suikerriet!

Plantastische flessen

Onze vernieuwde verpakkingen zijn voor 100% gemaakt uit een plantaardige bron: namelijk suikerriet! Suikerriet blijft groeien en dat is een groot verschil met onze olievoorraden die steeds kleiner worden. Met onze flessen besparen we meer dan 13500 vaten ruwe olie per jaar.

Onze flessen op basis van suikerriet zijn 100% recycleerbaar met andere plastics. Als je voortaan een Ecover-fles koopt, stoot je drie keer minder CO₂ uit in vergelijking met vroeger. Een eenvoudige manier om je ecologische voetafdruk te verkleinen... Bovendien zijn de Ecover producten door hun plantaardige ingrediënten zacht voor de huid, maar krachtig tegen vuil.

Greener Packaging Award 2012

Op 20 november 2012 hebben Gondola en Fost Plus de allereerste Greener Packaging Awards uitgereikt. Ecover werd in de bloemetjes gezet omdat we ons op opmerkelijke wijze hebben ingespannen om de milieupact van onze verpakkingen terug te schroeven. Veel ecologische spelers werden beoordeeld, maar er kan er maar 1 de winnaar zijn. Ecover won dan ook de award voor de herkomst van de materialen.

ECOVER
surf naar WWW.ECOVER.COM

Het tweede voorval deed zich voor in 2006, in het Speulderbos.

Vanaf een hoogzit heb je de geweldige gelegenheid om dieren in hun natuurlijke omgeving te observeren, zonder dat zij jou in de gaten hebben.

Recht voor mij midden op de kaalslag (een open gedeelte, omzoomd met bos) zaten twee hazen selectief van het groen te snoepen.

Plotseling kwam uit het niets een havik (vrouw) met grote snelheid aanvliegen en greep een haas (relatief grote prooi) met zijn grote klauwen in de rug, waarbij de havik met gespreide vleugels de haas onder controle hield. De andere haas bedacht zich geen moment en rende naar zijn soortgenoot waardoor de havik door dit gebeuren van de geslagen haas afvloog en verbouwereerd op enige meters weer naar de grond ging. De ontzette haas vluchtte al slingerend het bos in.

Mocht iemand ooit een dergelijk voorval waargenomen hebben of waarnemen, waarbij volwassen prooidieren elkaar verdedigen tegen roofdieren, dan zou het fijn zijn dit even te mailen naar jan.thys2@telenet.be

Jubileum Tikkebroeken Deel 1

In 1953 slaagden enkele natuurliefhebbers van toen, verenigd onder de naam *De Wielewaal*, erin het eerste perceel van *De Tikkebroeken* aan te kopen. Dat is zestig jaar geleden en daarom een goede reden om het hele jaar 2013 extra aandacht te besteden aan de geschiedenis van ons dierbare natuurgebied.

De voorzitter en oprichter van *De Wielewaal* was de Z.E.H. Frans Seghers. Hij was, samen met Willem Paulussen, de drijvende kracht achter deze eerste aankoop. Bij de geboorte was *De Tikkebroeken* 70a groot, het gewicht is onbekend. Sindsdien hebben vele opeenvolgende bezitters heel hard gewerkt om het reservaat uit te breiden, waarbij ze erin geslaagd zijn om 158 percelen op te kopen van 70 verschillende eigenaars! Nu is *De Tikkebroeken* ongeveer 45 ha groot (het gewicht is nog steeds onbekend). Ik zou zeggen: 'Chapeau!'

De Tikkebroeken was eigenlijk een vogelreservaat, het was afgesloten voor het publiek. Aan beheer werd weinig of niet gedaan, er werd wel veel gezocht naar vogels. Het hele reservaat was halverwege de vorige eeuw veel natter dan nu. Dat blijkt onder andere uit de waarnemingen van toen, er waren veel meer moerasvogels. Uit een artikel, geschreven ergens midden de jaren vijftig, blijkt dat er minstens vijftig verschillende broedvogels werden waargenomen. Het waren de heren Juul Huygens, August Claesen en Willem Paulussen die deze waarnemingen noteerden. Een van de opvallende verschillen tussen toen en nu is het aantal broedparen van de Zwarte Kraai. Begin jaren vijftig werden er drie broedparen waargenomen. Wanneer we het komende voorjaar gaan tellen, zestig jaar later dus, vinden we mogelijk wel vijftig of meer broedende kraaien. In 1954 werden eens vijf bolderende korhoenders gezien op een weide langs de Rode Loop (bolderen is het geluid van korhoenharen tijdens de balts). Het korhoen is helemaal verdwenen, in heel Vlaanderen is hij uitgestorven. Begin jaren vijftig telde men twee of drie broedparen van de wielewaal (de vogel, niet de medewerkers van de vereniging). Nu zien we af en toe eens één broedpaartje. Ook de goudvink is sterk achteruitgegaan, toen een tiental nesten. Nu nog af en toe, niet eens elk jaar, een enkel nest. De geelgors is nog steeds (of terug) even talrijk aanwezig als toen, maar de rietgors is helemaal weg. Dat heeft ongetwijfeld te maken met de verdroging van het gebied waardoor er minder riet aanwezig is. De boompleper doet het nu beter dan toen, doordat in het huidige beleid de bossen wat meer opengekap worden. De matkop daarentegen is sterk achteruit gegaan, deze vogel heeft behoefte aan dode elzen om een nestholte in uit te kappen. De sprinkhaanrietzanger (waar halen ze toch die namen vandaan?) is nu verdwenen, zestig jaar geleden waren er een tiental broedparen. De bosrietzanger wordt nog jaarlijks waargenomen in ongeveer dezelfde aantallen als toen. De rietzanger heeft de rietgors gevolgd, op zoek naar betere oorden met meer riet ongetwijfeld. Een grote favoriet van elke vogelliefhebber, de nachtegaal, schijnen we kwijt te zijn. In de jaren vijftig zaten er tientallen broedparen, nu geen enkel meer! Dit zou te maken kunnen hebben met de verzuring (luchtverontreiniging en zure regen). Nachtégalen hebben blijkbaar liever wat meer kalkrijke bodems, misschien zijn de insecten daar lekkerder. De waterral, een zeer schuwe vogel, is nog steeds aanwezig in *De Tikkebroeken*. Tijdens een uitstap in 1962, heeft de heer Paul Hostie er een ortolaan gehoord. Deze vogel is zo zeldzaam geworden dat men in Nederland en Vlaanderen het aantal broedparen heden ten dage schat op tussen nul en twee!!

Als je de geschiedenis van een natuurgebied opzoekt, is één van de eerste vragen: 'Waar komt de naam vandaan?' Ik moet u het antwoord schuldig blijven, het spijt me. Ik heb drie mogelijke antwoorden, maar ik weet niet of het juiste antwoord erbij zit. Naar het schijnt was er vroeger - en dan bedoel ik honderd jaar of meer geleden - een man, de eigenaar van het gebied, die Dijkmans heette of Van Dijk of iets in die aard. Bedenk wel, het was allemaal veel natter dan nu, één en al moerasbos, broekbos. Het broekbos van Dijkmans of Van Dijk, Dijcksbroek, Dickebroek, Tikkebroek?

Vroeger werd in *De Tikkebroeken*, zoals in bijna alle broekbossen, aan hakhoutbeheer gedaan. Men ging om de 8 à 10 jaar de elzen kappen voor brandhout. De stronken schoten terug uit in het voorjaar zodat men verzekerd was van een regelmatige en zekere bron van brandhout. Het hakken gebeurde in de winter, als het ijs dik genoeg was om over te lopen zodat men het broekbos in kon. In de heldere vrieslucht kon men het hakken (het tikken van de bijlen) van ver horen. Men zei: 'Ze zijn weer aan het tikken in het broek!' Dus, *De Tikkebroeken*?

Bij het turfsteken werd de turf in kleine tegelvormige plaggen te drogen gelegd, deze plaggen werden tichels genoemd omdat ze dezelfde vorm hadden als de tegels die als dakbedekking gebruikt werden. Het broek waar de tichels vandaan komen, heet dus het tichelbroek. En vandaar *De Tikkebroeken*?

Als er iemand een andere verklaring kent, of kan verzinnen, hoor ik het graag. Dat zijn heel plezierige verhalen om te vertellen tijdens een gidsbeurt!

Dirk Potters

Viering

Zoals bij elk jubileum

gaan wij ook feestelijk het volgende lustrum in.

De Tikkebroeken krijgt op 20 januari een feestelijk pakje aan en nodigt u uit op zijn 60-jarig bestaan.

Al onze leden worden uitgenodigd om dit mee te vieren.

15:00u Onthaal en receptie.

De afdelingskas trakteert.

15:30u Jubileumwandeling.

Iedereen kan de metamorfose komen bekijken die onze 60-jarige momenteel ondergaat onder impuls van de beheerwerken.

17:00u Even napraten bij de vuurkorf.

Drankjes aan democratische prijzen.

Aankondiging activiteit milieuraad Kasterlee

Hoe snoei ik mijn fruitboom?

Heb je al een fruitboom in je tuin of wil je graag een fruitboom aanplanten? Tijdens een infoavond kom je alles te weten over de aanplant, snoei en verzorging van verschillende boomvormen: laagstam, halfstam, hoogstam.

De aanplant van een fruit haag komt aan bod evenals welke fruitvariëteit je hiervoor het best gebruikt.

Er wordt aandacht besteed aan oude fruitvariëteiten. Zij hebben het grote voordeel dat ze een grote verscheidenheid bieden aan smaak, vorm, kleur en gebruik. Tevens zijn ze vrij sterk en derhalve eenvoudiger op een ecologisch verantwoorde wijze te kweken voor de fruitliefhebber.

Op de infoavond volgt een praktijkkles. De locatie wordt op de infoavond meegegeeld.

Waar:

polyvalente zaal gemeentehuis van Kasterlee

Wanneer:

Infoavond:

dinsdag 19 februari 2013 om 20 uur

Praktijkvoormiddag:

zaterdag 16 maart 2013 om 10 uur

In samenwerking met de Volkstuin.

Meer info:

Milieudienst, tel. 014-85 99 27 of duurzaam@kasterlee.be

Bizarre bomen

Deze 'spiraal'-boom staat op de Kempische Heuvelrug. Dit fenomeen is typisch voor een boom die in de schaduw geraakt. Hij wringt zich letterlijk in allerlei bochten om toch maar wat licht te krijgen. Bij loofbomen zien we dit meer, maar bij een dennenboom hadden we dat nog niet waargenomen.

foto Dirk Peeters

Gageleer®

Belgisch streekbier

Kempens volmoutbier met de kenmerkende smaak
van gage (Myrica gale), een kruidachtig gewas
uit vochtige heidebiotopen.

Gebrouwen voor het verwerven van natuurgebieden.

*Natuurbehoud
is noodzaak !*

www.gageleer.be

